

Den Internasjonale erklæring om menneskerettighetene

INNLEDNING

DA anerkjennelsen av den naturlige verdighet og de like og umistelige rettigheter til alle medlemmer av den menneskelige familie er grunnlaget for frihet, rettferd og fred i verden;

DA ringeakt og forakt for menneskerettighetene har ført til barbariske handlinger som har rystet menneskehetens samvittighet og framveksten av en verden hvor menneskene skal ha talefrihet og trosfrihet og frihet for frykt og nød er blitt proklamert som det høyeste mål for den alminnelige mann;

DA det er nødvendig at menneskerettighetene blir beskyttet av loven, for at menneskene ikke skal tvinges til som siste utveg å gå til opprør mot tyranni og undertrykkelse;

DA det er nødvendig å fremme utviklingen av vennskapelige forhold mellom nasjonene;

DA De Forente Nasjoners folk i Pakten har bekreftet sin tro på grunnleggende menneskerettigheter, på den menneskelige persons verdighet og verdi og på like rett for mann og kvinne, og har besluttet å arbeide for sosialt framskritt og bedre levestandard i større frihet;

DA medlemsstatene har forpliktet seg til i samarbeid med De Forente Nasjoner å fremme alminnelig respekt for og å overholde menneskerettighetene og de grunnleggende friheter;

DA en almen forståelse av disse rettigheter og friheter er av den største betydning for å virkeliggjøre dette løfte;

proklamerer derfor generalforsamlingen nå denne universelle erklæring om menneskerettighetene som et felles mål for alle folk og alle nasjoner for at hvert individ og hver samfunnsmyndighet med denne erklæring stadig i tankene skal streve etter ved undervisning og oppdragelse å fremme respekt for disse rettigheter og friheter og sikre ved nasjonale og internasjonale framskrittvennlige tiltak at de blir alment og effektivt anerkjent og overholdt både blant folkene i medlemsstatene selv og blant folkene i de områder som står under deres jurisdiksjon.

VON OG VILJE
Nr. 1

«Von og Vilje» gjengir nedenfor «The International Bill of Rights» — Den internasjonale Menneskerettighetserklæring, som ble vedtatt av De forente nasjoners siste generalforsamling i Paris.

F.N.s økonomiske og sosiale råd satte i 1946 ned en kommisjon med 18 medlemmer til å lage et framlegg til internasjonal overenskomst om menneskerettighetene. Kommisjonens ordfører er Mrs. Eleanor Roosevelt, enken etter president Franklin D. Roosevelt.

Etter at kommisjonen hadde arbeidet i nesten to år uten resultater, kom de høsten 1948 fram til et endelig utkast til en erklæring. Kommisjonens mandat omfattet også at den skulle legge fram utkast til en konvensjon med grunnlovsbindende virkning for F.N.s medlemsstater. Dokumentet skulle da også inneholde framlegg til tvangsrådgjerdet ved lovovertreddelser. Den erklæringen som nå foreligger, ble vedtatt av F.N.s generalforsamling i Paris 10. desember 1948, på grunnlag av det framlegg som kommisjonen på forhånd hadde godkjent med 12 stemmer. Ingen av kommisjonens medlemmer stemte mot, men Sovjetunionen, Kviterussland, Ukraina og Jugoslavia unnlot å stemme. Foruten en del uenighet om viktigheten av de forskjellige punktene, var den østeuropeiske gruppen redd for at internasjonale lovregler på dette område kunne komme til å føre til innblanding i statenes innenrikspolitiske forhold, og fordre lovendringer der.

Ved den endelige votering i F.N.s generalforsamling stemte 48 delegasjoner for erklæringen. Ingen stemte mot, men disse 8 land avholdt seg fra å stemme: Sovjet-Unionen, Kviterussland, Ukraina, Jugoslavia, Polen, Tsjekkoslovakia, Sør-Arikasambandet og Saudi-Arabia.

En kan si at denne erklæringen ingen reell betydning har, så lenge den bare har det moralske press å støtte seg til. Men den utgjør da i alle fall et

Artikkel 1.

Alle mennesker er født like i verdighet og rettigheter. De er gitt fornuft og samvittighet og skal handle mot hverandre i brorskapets ånd.

Artikkel 2.

Enhver har krav på alle de rettigheter og friheter som denne erklæringen gjelder uten forskjell av noen art, på grunn av rase, farge, kjønn, språk, religion, politisk oppfatning eller annen mening, nasjonal eller sosial opprinnelse, eiendom, fødsel eller annen status.

Det skal ikke gjøres noen forskjell på grunn av den politiske, rettslige eller internasjonale status som gjelder for det land eller det område en person hører til, uansett om landet er uavhengig, står under tilsyn, er ikke-selvstyrende, eller på grunn av noen annen begrensning av suvereniteten.

Artikkel 3.

Enhver har rett til liv, frihet og personlig sikkerhet.

Artikkel 4.

Ingen skal holdes i slaveri eller trelldom. Slaveri og slavehandel i alle former er forbudt.

Artikkel 5.

Ingen skal bli underkastet tortur eller grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff.

Artikkel 6.

Enhvert menneske har krav på overalt å bli lovlig anerkjent som rettsobjekt.

Artikkel 7.

Alle er like for loven og har uten noen diskriminering krav på samme rettsbeskyttelse. Alle har krav på samme beskyttelse mot enhver diskriminering som står i strid med denne erklæring og mot enhver oppfordring til slik diskriminering.

Artikkel 8.

Enhver har rett til effektiv hjelp fra de kompetente nasjonale domstoler mot handlinger som krenker de grunnleggende rettigheter han er gitt i konstitusjon eller lov.

Artikkel 9.

Ingen skal være utsatt for vilkårlig arrest, fengsling eller landsforvisning.

Artikkel 10.

Enhver har krav på under full likestilling å få sin sak rettferdig og offentlig behandlet av en uavhengig og upartisk domstol, når hans rettigheter og plikter skal fastsettes, og når en straffeanklage mot ham skal avgjøres.

Artikkel 11.

Enhver som er anklaget for en straffbar handling har rett til å bli

ønske og en framtidsplan som medlemsstatene i F.N. har sluttet seg til, og det er slik som kommisjonens ordfører, Mrs. Roosevelt uttrykte det:

Det er sant nok at dette er det første skritt for å nå den fullstendige virkeliggjørelsen. Vi må ta til med den oppdragelsen som skal til for å kunne oppfylle og forstå erklæringens innhold, og alle verdens nasjoner kan nå oppfordres til å sette opp et virkelig arbeidsprogram på grunnlag av erklæringens 28 artikler. Dessuten har en her lagt grunnen til en klar utforming av de menneskerettigheter som en gir løfte om i F.N.-pakten.

De fleste av oss har følelsen av at disse løftene er selve hjørnesteinene under det byggverk som heter «Verden i Fred». Oppdragelse på dette felt betyr derfor noe for oss alle. Allikevel vil erklæringen trenge utforming som lov, og en lov som hver enkelt nasjon skal måtte undertegne. Menneskerettighetene må trygges ved lov-hjemmel. Jeg er derfor skuffet over at arbeidet enda ikke er helt fullført.

F.N.s kommisjon for menneskerettighetene er ikke ferdig med sitt arbeid. Når de trer sammen igjen til møte i 1949, kan de endelig ta fatt på sin hovedoppgave, den konkrete utformingen av framlegg til overenskomst om menneskerettighetene i lovs form. En skulle kunne anta at kommisjonen i dette arbeidet vil dra stor nytte av de diskusjoner den allerede har ført under utformingen av den erklæringen som nå er vedtatt. Likevel må en regne med at det fortsatt vil bli store vansker å vinne over før en kan komme til enighet om et brukbart lovforslag, og det er tvilsomt om dette vil kunne komme opp til realitetsbehandling før annen del av F.N.s 3. generalforsamling, som trer sammen i New York i begynnelsen av april, blir avsluttet, til tross for at Det økonomiske og sosiale råd har instruert kommisjonen om å gjøre fortgang med saken.

O. G.

ansett som uskyldig til det ved offentlig domstolsbehandling hvor han har hatt alle de garantier som er nødvendige for hans forsvar, er bevist at han er skyldig etter loven.

2. Ingen skal anses skyldig i en straffbar handling på grunn av noen handling eller unnlatelse som ikke i henhold til nasjonal lov eller folkeretten var straffbar på den tid da den ble begått. Heller ikke skal det kunne idømmes en strengere straff enn den som det var hjemmel for på den tid da den straffbare handling ble begått.

Artikkel 12.

Ingen skal utsettes for vilkårlig innblanding når det gjelder hans person, familie, hjem og korrespondanse eller for angrep på ære og omdømme. Enhver har rett til lovens beskyttelse mot slik innblanding eller slike angrep.

Artikkel 13.

Enhver har rett til å bevege seg fritt og til å velge oppholdssted innenfor hver stats grenser.

2. Enhver har rett til å forlate et hvilket som helst land innbefattet sitt eget og til å vende tilbake til sitt land.

Artikkel 14.

Enhver har rett til å søke og ta imot asyl i andre land fra forfølgelse.

2. Denne rett kan ikke påberopes ved rettsforfølgelse som har virkelig

grunnlag i upolitiske forbrytelser eller handlinger som strider mot De Forente Nasjoners formål og prinsipper.

Artikkel 15.

Enhver har rett til en nasjonalitet.

2. Ingen skal vilkårlig bli berøvet sin nasjonalitet eller nektet retten til å forandre sin nasjonalitet.

Artikkel 16.

Uten noen begrensning som skyldes rase, nasjonalitet eller religion har voksne menn og kvinner rett til å gifte seg og stifte familie. De har krav på like rettigheter når det gjelder ek-

teskapet, både under ekteskapet og ved dets oppløsning.

2. Ekteskap skal inngås bare etter fritt og fullt samtykke av de vordende ektefeller.

3. Familien er den naturlige og grunnleggende gruppeenhet i samfunnet og har krav på samfunnets og statens beskyttelse.

Artikkel 17.

Enhver har rett til å eie eiendom alene og sammen med andre.

2. Ingen skal vilkårlig bli fratatt sin eiendom.

Artikkel 18.

Enhver har rett til tankefrihet, samvittighetsfrihet og religionsfrihet. Denne rett omfatter frihet til å endre religion eller tro og frihet til enten alene eller sammen med andre og offentlig eller privat å gi uttrykk for sin religion eller tro i lære, gjerning, utøvelse og etterleving.

Artikkel 19.

Enhver har rett til menings- og yttringsfrihet. Denne rett omfatter frihet til å ha meninger uten innblanding og til å søke, motta og meddele opplysninger og idéer gjennom ethvert meddelelsesmiddel og uavhengig av grenser.

Artikkel 20.

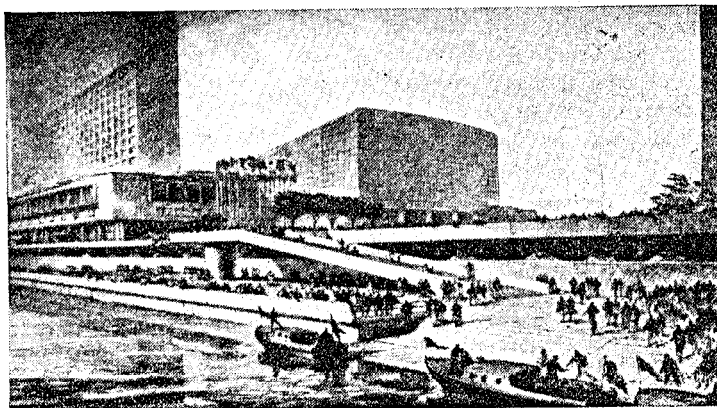
Enhver har rett til fritt å delta i møter og organisasjoner med fredelig formål.

2. Ingen kan tvinges til å tilhøre en organisasjon.

Artikkel 21.

Enhver har rett til å ta del i sitt lands styre, direkte eller gjennom fritt valgte representanter.

2. Enhver har rett til like adgang til offentlig tjeneste i sitt land.

Ett av utkastene til verdens største nybygg: F.N.s hovedsete i New York. Det skal koste omtrent 84 millioner dollars eller over 400 millioner kroner og blir ferdig om fire år.

3. Folkets vilje skal være grunnlaget for offentlig myndighet. Denne vilje skal komme til uttrykk gjennom periodiske og virkelige valg som skal foregå med almen og like stemmerett og ved hemmelig avstemning eller ved likeverdig fri stemmemåte.

Artikkel 22.

Enhver har som medlem av samfunnet rett til sosial sikkerhet og har krav på at de økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter som er uunnværlige for hans verdighet og den frie utvikling av hans personlighet, blir virkeliggjort gjennom nasjonale tiltak og internasjonalt samarbeid og i samsvar med hver enkelt stats organisasjon og ressurser.

Artikkel 23.

Enhver har rett til arbeid, til fritt valg av yrke, til rettferdige og gode arbeidsforhold og til beskyttelse mot arbeidsløshet.

2. Enhver har uten noen diskriminering rett til lik betaling for likt arbeid.

3. Enhver som arbeider har rett til rettferdig og god betaling som sikrer hans familie og ham selv et menneskeverdig utkomme og som om nødvendig blir utfyllt ved andre midler til sosial beskyttelse.

4. Enhver har rett til å danne og gå inn i fagforeninger for å beskytte sine interesser.

Artikkel 24.

Enhver har rett til hvile og fritid, derunder til rimelig begrensning av ar-

beidstiden og til regelmessige ferier med lønn.

Artikkel 25.

Enhver har rett til en levestandard som er tilstrekkelig for hans og hans families helse og velvære og som omfatter mat, klær, hus og helseomsorg og nødvendige sosiale ytelser og rett til sikkerhet i tilfelle av arbeidsløshet, sykdom, arbeidsuførhet, enkestand, alderdom eller annen mangel på eksistensmidler under forhold utenfor hans herredømme.

2. Mor og barn har rett til spesiell omsorg og hjelp. Alle barn, uansett om de er født i eller utenfor ekteskap, skal ha samme sosiale beskyttelse.

Artikkel 26.

Enhver har rett til undervisning. Undervisning skal være fri, i det minste på de elementære og grunnleggende trinn. Elementærundervisning skal være tvungen. Teknisk undervisning og yrkesopplæring skal være tilgjengelig for alle, og det skal være lik adgang for alle til høyere undervisning på grunnlag av kvalifikasjoner.

2. Undervisningen skal ha som mål å utvikle den menneskelige personlighet og styrke respekten for menneskerettighetene og de grunnleggende friheter. Den skal fremme forståelse, toleranse, og vennskap mellom alle nasjoner og rasegrupper eller religiøse grupper og skal støtte De Forente Nasjoners arbeid for å opprettholde fred.

3. Foreldre har en fortrinsrett til å velge den art av undervisning som deres barn skal få.

Artikkel 27.

Enhver har rett til fritt å delta i samfunnets kulturelle liv, til å nyte kunsten og til å få del i den vitenskapelige framgang og dens goder.

2. Enhver har rett til beskyttelse av de moralske og materielle interesser som er et resultat av ethvert vitenskapelig, litterært eller kunstnerisk verk som han har skapt.

Artikkel 28.

Enhver har krav på en sosial og internasjonal orden som fullt kan virkeliggjøre de rettigheter og friheter som denne erklæring gjelder.

Artikkel 29.

Enhver har plikter overfor samfunnet hvor den fri og fulle utvikling av hans personlighet alene er mulig.

2. Under utøvelsen av sine rettigheter og friheter skal enhver bare være undergitt slike begrensninger som er fastsatt av loven utelukkende med det formål å sikre den nødvendige anerkjennelse av og respekt for andres rettigheter og friheter og de krav som moralen, den offentlige orden og den alminnelige velferd i et demokratisk samfunn med rette stiller.

3. Disse rettigheter og friheter kan ikke i noe tilfelle utøves i strid med De Forente Nasjoners formål og prinsipper.

Artikkel 30.

Intet i denne erklæring skal fortolkes slik at det gir noen stat, gruppe eller person rett til å treffe noe tiltak, utøve noen virksomhet eller utføre noen handling som tar sikte på å ødelegge noen av de rettigheter og friheter som erklæringen gjelder.